

Παραστάσεις «κατ' οίκων». Όταν το Θέατρο έρχεται στο σπίτι σου

Υπάρχει ένα θέατρο το οποίο έρχεται σπίτι σου, όταν εσύ δεν μπορείς να πας. Είτε γιατί η υγεία σου είναι ευαίσθητη, είτε λόγω προχωρημένης ηλικίας. Αυτό είναι το «Θέατρο κατ'οίκων» και ξεκίνησε τη δραστηριότητά του το καλοκαίρι του 2010 στα πλαίσια των κοινωνικών δράσεων του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος (ΚΘΒΕ).

Η Στέλλα Ράπτη, συντονίστρια της εν λόγω πρωτοβουλίας, μιλά στο in.gr και εξηγεί τι είναι και πως λειτουργεί το «Θέατρο κατ'οίκων», αλλά και γιατί έχει επιλεγεί το συγκεκριμένο λογοπαίγνιο ως τίτλος στο εγχείρημα αυτό.

«Ξεκίνησε ως ιδέα του Σωτήρη Χατζάκη, καλλιτεχνικού διευθυντή του ΚΘΒΕ την περίοδο εκείνη. Ο στόχος ήταν η πρόσβαση στη θεατρική πράξη ανθρώπων τους οποίους λόγοι υγείας κρατούν σπίτι τους. Όταν δηλαδή ο θεατής αδυνατεί να προσέλθει στο θέατρο, το θέατρο έρχεται σε εκείνον». Στο Εθνικό Θέατρο, η πρωτοβουλία αυτή λειτουργεί από το Σεπτέμβριο του 2013. Για την πραγματοποίηση των (δωρεάν) παραστάσεων, το Εθνικό συνεργάζεται με φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και κυρίως με τη δομή «Βοήθεια στο σπίτι» των Δήμων, καθώς και με άλλες κοινωνικές δομές, όπως είναι τα προγράμματα απεξάρτησης και τα σωφρονιστικά ιδρύματα.

Όπως εξηγεί η κ. Ράπτη το «Θέατρο κατ'οίκων» απευθύνεται σε ανθρώπους με σοβαρά προβλήματα υγείας, αλλά και άτομα μεγάλης ηλικίας. «Αυτός είναι ο βασικός πυρήνας του κοινού στο οποίο απευθυνόμαστε». Σταδιακά, όμως, «εντοπίσαμε και άλλες ομάδες πληθυσμού που επιθυμούν να δουν θέατρο αλλά δεν μπορούν, όπως οι τρόφιμοι σωφρονιστικών ιδρυμάτων ή άνθρωποι σε προγράμματα απεξάρτησης. Η ανταπόκριση του κόσμου είναι πολύ μεγάλη».

Πώς όμως αισθάνεται ο καλλιτέχνης που καλείται να παίξει ρόλους στο χώρο ενός σπιτιού; «Είναι ένα στοίχημα», απαντά η κ. Ράπτη. «Ο ηθοποιός καλείται να δημιουργήσει με ελάχιστα μέσα έναν φανταστικό κόσμο. Ελάχιστα, αλλά ισχυρά, καθώς μιλάμε για το σώμα του ηθοποιού, τη φωνή του, το κείμενο. Και ο θεατής στέκεται σε απόσταση αναπνοής». Καθώς τα βασικά στοιχεία ενός θεατρικού κώδικα, όπως το δίπολο σκηνή-πλατεία δεν υπάρχουν εδώ, «η συνθήκη του θεάτρου πρέπει να επανιδρύεται κάθε φορά και η «συνεννόηση» θεατή και ηθοποιού να επαναπροσδιορίζεται».

Ο χώρος των σπιτιών στα οποία πραγματοποιούνται οι ξεχωριστές αυτές παραστάσεις είναι συνήθως μικρός γι' αυτό και η ομάδα χρησιμοποιεί τα απολύτως απαραίτητα. Παράλληλα, «ένα σπίτι είναι πάντα ένα φυσικό σκηνικό, το οποίο προσπαθούμε να εκμεταλλευόμαστε, καθώς για εμάς έχει μεγαλύτερο καλλιτεχνικό ενδιαφέρον».

Ποια είναι όμως τα όρια που πρέπει να μπουν σε αυτές τις ιδιαίτερες παραστάσεις, καθώς αναπόφευκτα το κοινό ταυτίζεται με τους ηθοποιούς σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από ότι σε μια θεατρική σκηνή; «Απαραίτητα τα όρια και για τις δυο πλευρές. Είναι λογικό να μας θεωρούν οι θεατές και προσκεκλημένους τους, κατά μια έννοια άλλωστε είμαστε, αφού τους επισκεπτόμαστε στον προσωπικό τους χώρο. Εκείνοι διψούν να ταξιδέψουν σε μια άλλη πραγματικότητα και να ξεφύγουν από την περιορισμένη ρουτίνα του διαμερίσματος. Εμείς προσπαθούμε να ζωντανέψουμε τον κόσμο του συγγραφέα».

Οι παραστάσεις πραγματοποιούνται στη συντριπτική τους πλειοψηφία παρουσία κοινωνικών λειτουργών ή ψυχολόγων μολονότι με κάποιους ανθρώπους υπάρχει μεγαλύτερη οικειότητα, καθώς η θεατρική ομάδα τους έχει επισκεφτεί αρκετές φορές. Ωστόσο, πάντα υπενθυμίζεται ότι οι ηθοποιοί μπαίνουν στο σπίτι τους ως καλλιτέχνες.

Τα έργα τα οποία ανεβαίνουν στο «Θέατρο κατ'οίκων» είναι ιστορίες που θίγουν καθημερινά προβλήματα αναδεικνύοντας τη χιουμοριστική πλευρά τους. Οι ήρωές τους έχουν μια ιδιαιτερότητα.

«Μου αρέσουν οι ιστορίες αισιοδοξίας και τρέλας» αναφέρει η κ. Ράπτη. «Προσπαθώ, έτσι, με το θεατή μου να ανακαλύψω την ιστορία ενός ανθρώπου που βρήκε έναν άλλο τρόπο να δει τα πράγματα».

Η «πληρωμή» για τον ηθοποιό, πέρα από το «τεράστιο υποκριτικό κέρδος», προχωρά και στο ανθρώπινο επίπεδο. «Είναι τα μάτια που έκανες να γελάσουν, να δακρύνουν, να σε κοιτάζουν και να κοιταχτείς και εσύ μέσα τους». Η συντονίστρια προσθέτει ότι «η πληρωμή είναι οι ιστορίες των ανθρώπων που επισκέφτηκες, τις οποίες σου αφηγούνται με λόγια και βλέμματα, με φωτογραφίες και μικρά ενθύμια στο κομοδίνο τους».

Επειδή οι λέξεις «κάθαρση» και «λύτρωση» έχουν ερμηνευτεί με πολλούς τρόπους, η κ. Ράπτη εξηγεί ότι «έχουμε δει ανθρώπους με αλλαγμένη διάθεση μετά την παράσταση, τους βλέπουμε να χαμογελούν».

Στις παραστάσεις του «Θεάτρου κατ'οίκων» σε σπίτια συμμετέχουν έως δυο ηθοποιοί, ενώ σε άλλους φορείς τέσσερις ή πέντε. Οι ηθοποιοί που αυτή τη στιγμή παίζουν στο Θέατρο αυτό είναι η Κατερίνα Γαβαλλά, η Ιφιγένεια Θεοχαρίδη, ο Αργύρης Παυλίδης και η Στέλλα Ράπτη.

Τέλος, η κ. Ράπτη επισημαίνει ότι «οι μαρτυρίες των επαγγελματιών της ψυχικής υγείας επιβεβαιώνουν ότι η επίδραση της τέχνης καταγράφεται σε ένα επίπεδο πολύ βαθύτερο από το νοητικό, ακριβώς επειδή είναι μια βιωματική διαδικασία. Ο θεατής μετακινείται ψυχικά, έστω και λίγο, προς μια πιο αισιόδοξη αντιμετώπιση των προβλημάτων του. Και αυτό είναι το ζητούμενο και η μεγαλύτερη πληρωμή για εμάς».